

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

§. 3. An, & quomodo assertio unius Authoris possit reddere Sententiam
probabilem, sic ut eam practicè liceat amplecti?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

S. 4.

An & quomodo assertio unius Authoris possit reddere sententiam probabilem, sic ut eam practicè liceat amplecti?

HÆc quæstio magnâ contentione utrimque agitata, non adeo videretur peregrina, si ij qui sustinent partem negativam, satis attenderent quid alii affirmant. Certum est primò, Non satis esse ad probabilitatem opinionis, quod contineatur in libro alicujus junioris aut moder- ni Scriptoris, etsi non constet eam à Sede Apo- stolica rejectam esse ut improbabilem. Con- stat hoc ex propositione 27. ab Alex. VII. dam- nata 24. Sept. an. 1666.

Non sufficit etiam opinionem aliquam obi- ter aut ex incidenti traditam esse ab uno autho- re sive antiquo, sive recenti, præsertim si alii oppositam ex professo docuerint, præter alia superius annotata.

Dico tamen primò, Censeri debet opinio om- nino probabilis quæ ab unico Authore multum perito, ac probo traditur, in re quam non præter illum tractavit, si ipse judicet eam non repugnare sensui communi, & aliis nihil in ea appareat quod absurdum judicetur.

Et probatur: Quia quod nititur motivo ple- rumque connexo cum veritate illud meritò & prudenter censetur probabile. Atqui Autho- ris multum periti, ac probi assertio est tale mo- tivum. Quia vir probus rarò mentitur, & pollens doctrinâ sæpius veritatem attingit, ra- rius in errorem labitur: Ergo illius assertio pru- denter

§§ Pars 3. tract. I. De Opinionum probabilitate
denter censetur esse certò probabilis. Cumque
solus rem ex professo examinaverit, nulla est
opposita autoritas, quæ elidat vim hujus mo-
tivi, quod ab istius viri assertione & iudicio de-
sumitur. Et hæc ratio videtur non minus evi-
denter id quod assumpsi probare, quam uni ar-
tifici prudenter credendum in arte quam ipse u-
nus exercet, nisi constet ipsius resolutionem ex
sinistro affectu procederet; quod de Authore
probo non præsumitur, nisi aliunde probetur.

Sed quid si Author ille tantum dicat Resolu-
tionem quam tradit, sibi videri omnino pro-
babilem, non verò absolutè certam & eviden-
tem?

Respondeo, hoc etiam casu eam ut probabi-
lem prudenter recipi posse esse. Id enim evincit
ratio jam tradita, de ipsius asseveratione cum
veritate potius quam falsitate connexa: eoque
magis quod facile sit de probabilitate iudicium
certum proferre; quod nempe assertio nitatur
ratione vel autoritate non levis momenti, quæ
prudentem assensum mereatur.

Quæres, quid si Author ille, vel alii, tantum
asserant, sibi probabile videri assertionem ali-
quam esse probabilem?

Respondeo, quæstionem hanc, si termini pe-
netrentur, nodum non habere adèò difficilem
quam aliqui apprehendant. Quid enim est ali-
quid probabiliter videri probabile, quàm omni-
bus expensis posse iudicari adesse sufficientem
rationem vel autoritatem, ex quibus mereatur
determinatum assensum? Hæc autem si adsint,
objectum apparet reflexè saltem probabile, hoc
est, mereri prudentem & determinatum assen-
sum, & intellectum non debere circa illius pro-
babilitatem dubium, aut suspensum hæcere.

Quod

Quod si contingat intellectum hærerere & sistere in solo iudicio de probabilitate probabilitatis partis minus tutæ, illicitum esse inde procedere ad operationem meritò docet Card. Lugo de fide disp. 1. sect. 1. Honoratus Fabri in dial. de opin. probabili citans Bresserum de conscient. lib. 3. c. 5. Merulam, Mastrium, Spinulam, Medinam. 1. 2. quæst. 19. art. 6. Quibus accedit Baldellus lib. 4. disp. 10. n. 5. nec non P. Ant. Terrillus in fundam. theol. mor. pag. 300. Non desunt tamen qui sententiam prædictis oppositam tradunt, & illis forte consentirent plures, qui negant requiri ipsum dictamen ultimum moraliter certum, ut quis absque formali peccato opinionioni probabili se conformet; quam sententiam tenet Vasquez. 1, 2. disp. 62. c. 9. Anton. Perez. certam. 10. cap. 2. Vericelli tom. 1. quæst. mor. tract. 2. q. 11. n. 2. Petrus de Tapia in Cate-na moral. lib. 1. q. 8. a. 12. Neque D. Thomam aliter sentire de eo qui probabiliter & cum formidine iudicat, sed tantum de eo qui dubitat, censet Barth. Medina 1. 2. q. 19. a. 6. §. *si quis*, sed illa opinio nobis in praxi laxior apparet, qui non tenuem & incertam, sed solidam, & certam probabilitatem requirimus. His obiter notatis, ad quæstionem in titulo propositam.

Dico Secundò, Potest unicus Author sententiam aliquam reddere probabilem, contra communem aliorum opinionem, si rationibus in contrarium allatis solidè respondeat, & pro sua parte novas adferat rationes, quæ tantum habeant momenti, ut aptæ sint movere virum peritum & probum absque passione ad recedendum à communi, & novam unius opinionem recipiendum.

Probatur ratione satis evidenti: Quia in re morali.

90 *Pars 3. tract. 1. De Opinionum probabilitate*
morali consensus Authorum communis non est
adeo certus, quin absolutè falli possit: Suppo-
nimus enim rem non esse per se evidentem, aut
à Deo revelatam. Ergo fieri potest ut aliquis
Sagaci ingenio rem investigando latentem er-
rorem deprehendat, eumque refutet, & verà
solidâque ratione oppositam veritatem confir-
met, ac in lucem proferat. Hoc si forte aliquis
reipsâ præstiterit, nova illa unius Doctoris sen-
tentia, contra communem, digna erit ut proba-
bili assensu ab intellectu bene disposito recipia-
tur. Et verò multæ de facto sunt sententiæ in
Theologia, Philosophia, ac Mathesi, quæ olim
communi consensu receptæ, postea errore per
novum authorem sufficienter detecto è Scholis
evantere,

Quinimo argumento ad hominem hanc con-
fessionem ab ipsis Adversariis facile eliciemus.
An non ad hanc usque ætatem communis erat
Authorum sententia, licitum esse usum opinio-
nis probabilis? Illam doctrinam nonnulli hoc
tempore ut improbabilem reiiciunt, & contra-
riam admittendam non dubitant. Non alia certe
de causa, quam quia sibi persuadent suorum
aliquem capisse detegere communem illum Ca-
suitarum errorem, eumque solidè refutasse, &
argumenta in lucem protulisse quibus commu-
nis sententia ita labefactatur ut opposita doctri-
na illi omnino præferri debeat. Atque ita doc-
trinam hanc, de unius Authoris opinione, com-
muni quandoque præferendâ, simul ipsi oppug-
nant, simul exemplo suo & calculo confirmant.

De cetero, sufficere quandoque unius Docto-
ris auctoritatem ad constituendum opinionem
quam in praxi sequi liceat, tradunt authores
plurimi, quorum plerique minori quam nos li-
mitatione

mitatione utuntur. Ex his viginti quatuor adducit Vericelli tom. 1. quaest. moral. tract. 2. singularium q. 5. inter quos est Angelus, Sylvester, Sanchez, Vasquez, Molfesius, Pasqualigus, Rolandus, Villalobos, Clavis Regia &c. Accedit Thomas Hurtadus Resol. moral. tract. 4. cap. 8. n. 911. affirmans unum Doctorem classicum sufficere ad constituendum opinionem probabilem, pro se adducens insuper Baldellum, Martinez, Bonacinam, Reginaldum, Curielem, Suarium, Pasqualigum, à quo refert alios innumeros in eandem sententiam citari decis. 360. His addit idem Hurtadus in Append. ad tract. 10. c. 3. n. 33. Magistrum à S. Thoma, Pontium, Torrez, Malderum, Sylvium &c. Ex quibus patet non esse peregrinum, incidere posse casum, quo possit aliquis, re debite ponderatâ, se unius Authoris opinioni conformare, quamvis id rarissimè contingat quando plures auctores utrinque concurrunt, patet ex utraque assertione quam nos supra posuimus.

Ex quibus patet, posse evenire ut nec tres, nec quinque, nec decem Authores sufficiant, ut opinio aliqua sit practicè probabilis. Quando praesertim plures & melioris notæ Authores communi consensu, & absque passione, aut partium studio pronunciant, istam opinionem absolutè, & in praxi esse improbabilem. Aut quando deprehenditur talem opinionem alicui Pontificum Decreto omnino adversari. Sicut ex utroque capite nunc improbabilis est sententia docens, absolutionem Sacramentalem absenti collatam esse validam, quam ante declarationem Clementis VIII. Authores multi, & graves docuerunt. Quia in his & similibus deficit tunc fundamentum prudentis assensus.

Hinc